Huszadik évfolyam. 110. szám. Kolozsvárt, kedd, május 16. 1899.

Szerkesztői iroda:
Belmagyar-utcza végén (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzendők.

Az „Ellenzék" előfizetési dija:
Egész évre . . 16 forint. | Negyedévre . . 4 forint.
Félévre . . . 8 forint. | Egy hóra . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:
Kolozsvárt, Belközép-utcza 33-ik szám.
Egy négyszög czentiméternyi tér ára **4** krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.
Reklám sora **1 forint.**
Bélyeg-illeték minden hirdetés után **30 kr.**
Hivatalos közlemények sora **5 forint.**
Nyilttéri czikkek garmond sora után **20 kr.** fizetendő.

5 „igen".

Az első riport-szolgálatot mint egészen fiatal zsurnaliszta egy sajtópernél teljesitettem. A hirhedt „Tribuna" egy munkatársa és „igazgatója", az azóta Romániába emigrált Slavici János ültek a vádlottak padján. A vádló egy Medgyes vidékén lakó nagy pipáju „uramhátyám" volt. Egy furcsa typus a 20-as évek Józsa Gyuriinak a fajtájából. Kissé önhitt, többé-kevésbbé csiszolatlan, rokonszenv keltésére nem alkalmatlan, de gyerekesen naiv és szüklátkörü. Azért perelte a „Tribuná"-t, mert az tudomást vett egy oláh ficsurral való conflictusáról és az — ortographiai hibáiról.

Két mozzanata volt a tárgyalásnak, a mi nálam, a még egészen fiatal zsurnálisztánál visszatetszést szült.

Egyik az, hogy a jellemeztem „urambátyám" védelmére a kevéssel azelőtt alakult E. M. K. E. akkor még csak szerény titkári czimet viselő mai „alelnök-főtitkára" vállalkozott. Sajnáltam, hogy a nagy nemzeti missió teljesitésére hivatott egyesület nymbusza egy személyes természetü conflictus pertraktatiójába sodortatik bele és bizonyos aggodalommal gondoltam arra, hogy az illető tisztviselő urnak ezt a meggondolatlan vállalkozását a nemzetiségek ugy fogják magyarázhatni, mint egy határozott állásfoglalást a duhaj-hazafiság mokány berciskedése mellett, a mi a méltányosság helyett a türelmetlenséget, a consolidálás komoly törekvése helyett az exclusivitást, az öntudatos munka hangyaszorgalma helyén a nagyszáju frázisgyártás tarjagosi sallangjait kultiválja.

De még inkább terhemre esett a másik momentum. Az t. i., hogy a medgyesi vadmagyar egyéni reputatióján esett csekély foltot az esküdtszék két egyénnek, a „Tribuna" közvetlen tettesként perbeidézett munkatársának és mellette a köteles gondosság elmulasztásával vádolt Slavicinak is elitéltetésével reperálta meg.

Sehogy sem fért a fejembe, hogy a medgyesi hazafi egy sérelemért két elégtételt vegyen igénybe és hogy a magyar esküdtszék az osztrák sajtórendtartás alkalmazásához nyujtson segédkezet. Ezt a véleményemet ki is fejeztem ott mindjárt, a tárgyalást követő magánbeszélgetések rendén, de ugy emlékszem, hogy azzal — mint „seperatum votum"-mal — többi kollegáimmal szemben, magamra maradtam.

Tizenhárom év után a tegnap megértem, hogy az a fegyver, a melyet akkor a nemzetiség sajtó egy organuma ellen szegezett ki az elfogultság rövidlátása, csaknem sikerrel sült el e lapok szerkesztője ellen. És az elégtételnek azt az érzetét, melyet az a tény kelthet bennem, hogy tizenhárom év előtt vallott nézetemmel ma nem állok egyedül, — nagyon, de nagyon elenyészteti a tegnapi esküdtszéki verdict 5 „igen"-jéből levont ama következtetés, hogy Kolozsvár polgársága egy részének a sajtó-szabadság nagy érdeke irányában megkivánható érzékenysége megfogyatkozott, birói felfogásának magas röpte kinos decadentiába jutott.

*

„Az esküdtszék nincs kötve az irott törvény holt szabályaihoz." Az 1848-iki sajtótörvény szerint az itélethozatalra való visszavonulás előtt a törvényszéki elnök ezt a figyelmeztetést intézi a juryhez. Ne higyje senki, hogy 1848. törvényhozása *ezzel* a törvény felébe akarta volna helyazni az esküdteket. De igenis czélozta azt. hogy a mennyiben lehet törvény vagy annak erejével biró rendelkezés, a melyet idö multával a fejlödés meghalad, a mely uj viszonyok között elveszti alkalmazhatóságának alapjait és megszünik a közszükséglet fedezetét képviselni, — annyiban az esküdtszék, mint a közvélemény tolmácsa és a közhangulat iránytüje, kifejezést adhat a változás szükségének, az átalakitás postuletumának, a reform áhitásának.

Nós hát a tegnapi esküdtszéknek a köteles gondosság kérdéseiben *„igen"*-nel szavazó öt tagja vagy nem birta felfogni az esküdtszéknek ezt a hivatását, vagy szemben a közfelfogásnak most már a törvényhozásba is utat tört és a jövő év elejére életbe lépő uj bünvádi perrendben kijegeczesedő megállapodásával, jónak, helyesnek, szükségesnek ismeri el az 50-es évek szomoru hagyományának, a sajtórendtartást szabályozó császári nyilt parancsnuk azt a rendelkezését, a mely a sajtóügyi felelősséget ad absurdum viszi. Harmadik eset nem lehetséges.

Az az, hogy lehetséges. De azt, hogy azt az 5 urat személyes ellenszenv és pártelfogultság vezette itélkezésében, nem akarjuk felvenni a számbavehető eshetőségek közzé, mert mi mindenek daczára tiszteljük az esküdtszéki institutiót és egy szóval sem akarunk hozzájárulni annak a felfogásnak a meggyökereztetéséhez, a mely szerint az nem képviseli a minden befolyástól ment polgár-lelkiismeret szabad megnyilatkozását.

*

És azért mégis némi aggodalommal gondolunk a jövőre, a melyben az esküdtek hatáskörébe utaltatik a ma szakbirósági arbitrium alá eső büntények jelentékeny része felett való itélkezés. Aggodalmainkat a sajtó-szabadság szempontjából okozza az, hogy ma — lehet, hogy egy némely visszaélések hatása alatt — a közhangulat erőteljes liberalismusát, a 40-es évek közéletének ezt a nemes hagyatékát meglepte az absolutistikus tendentiák dere. A rövidlátó nyárspolgárság minden nem közönségesben rendellenest látó hájfejü bölcsessége és a bürokratikus czopf uralmának mesterségesen megnövelt hatalma sok felé utat egyengettek annak a felfogásnak, hogy a sajtó-szabadság nem képviseli többé közéletünk palladiumát, hanem csak egy afféle felesleges csecsebecse, a melynél csak idö kérdése, hogy haszontalan lommá alakuljon át.

A kir. Curia is ennek a felfogásnak a jogosultságához nyujtott tápot, a mikor meghozta ismeretes döntvényét, a mely szerint a sajtó vád valamennyi tettes és részes ellen, tekintet nélkül a magánvádló czélzatára és akaratára, különbeni semmisség hatálya alatt kiterjesztendö.

A polgárság egy részének felfogása pedig elég jellemzöen megnyilatkozott a tegnapi „5 igen"-ben.

Ötven évre az után, hogy Petöfi Sándor megirta hatalmas versét:

„Szabad sajtó! Már ezentul
Nem féltelek nemzetem —
Szivedben a vér megindul, —
Éled a félholt-tetem"...

a liberalismus jegyében fogamzott kormányzati szellem szerencsés kalauzolása mellett eljutottunk oda, a hol a nemzetet kezdik félteni a szabad sajtótól az Arany János *„Rablelkei"-nek* mértéktelenül megszaporodott utódai, a kik az uj idök fényes napjától resignáltan fordulnak el azzal, hogy

„Ah ez égö lángözönhez
Gyenge szemünk nem szokott, —
Menjünk vissza börtönünkbe —
Csendes félhomály van ott."

Dr.

Politikai hir.

Hieronymi Aradon. Hieronymi Károly országgyülési képviselő, mint Aradról táviratozzák, ma tartotta ott előkelő és nagyszámu közönség előtt a Fehér Kereszt-szálló nagy termében beszámolóját. Hieronymit beléptekor Varjassy Árpád pártelnök meleg szavakkal üdvözölte s biztositotta a választók bizalmáról és szeretetéről. A beszámolónak különösen az a része keltett nagy tettszést, melyben az obstrukcióról, Széll Kálman miniszterelnök béke akciójáról, a parlamenti békéről és az aradvárosi nemzeti pártnak a szabadelvü pártba való beolvadásáról szólott. A beszámolót a választó közönség lelkes éljenzéssel és tapssal fogadta, mire Sikay István a választók nevében Hieronyminak köszönetet mondott. — A választók közt igen sok megyei választó is volt jelen.

Főjegyző választáshoz.

Deés, máj. 14.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület április hó 18-án a püspökválasztás alkalmával önmagát tisztelte meg, a midőn a legnagyobb egyházi méltóságra dr. Bartók Györgyöt hivta el. Ezzel kifejezést adott annak, hogy ismeri a mai viszonyokat, ismeri sebeit és ismeri a gyógyitó balzsam forrásait.

Egész emberre volt szüksége, a ki széles körü tudásával, magas müveltségével bizonyára nagy eredményeket fog elérni, — s minden vonalon tiszteletet és tekintélyt fog egyházkerületünknek biztositani.

Itt azonban egyházkerületnek megállani nem szabad. A püspökválasztáskor megtisztelte önmagát, most már haladjon tovább a megkezdett uton s az elismerés másik koszorujával szintén egy olyan főt ékesitsen fel, a ki már eddig is egyházkerületünknek fényt és dicsőséget szerzett.

Válaszsza meg közfőjegyzőnek Kenessey Bélát, a theol. fakultás igazgatóját. Uraim! Ezzel is tartozunk az érdemnek. A munka, a mit Kenessey eddig végzett, a lelkesedés, a melylyel neki a teher könnyü, s az iga gyönyörüséges, méltánylást és elismerést érdemel.

Ne a pártikulárizmus irányitson minket, mert az emberiség történelme fényesen beigazolta immár, hogy a Názáretből is jöhet jó.

Nekünk erdélyi kálvinistáknak a mai viszonyok között sok mindenre tekintettel kell lennünk. Önállókra van szükségünk. Könnyitsük meg főpásztorunk nehéz feladatát azzal, hogy egy lelkes munkatársat állitsunk mellé. Kenessey Bélának pedig adjunk munkát, hol az ő egyénisége, tudása a szó szoros értelmében érvényesülhessen.

Nem is kételkedem, hogy az egyházkerület bölcsessége meg fog az ő személyében állapodni s május 25-én diadalmasan fogja kiáltani a nagy többség: Éljen Kenessey Béla, az egyházkerület közfőjegyzője!

Érdeklödő.

Konfirmáczió és népmulatság.

Nem nagy eseményről szól tudósitásom, de remélem, érdekelni fogja az Ellenzék amaz olvasóit, kik örömmel üdvözlik a magyar szellem és élet minden — bár kis mérvü — nyilvánulását. A sivatagban még egy kis füszál is jól esik az utasnak; e nemzetiségi pusztán üditőleg hat a régi dicsőség romjain, elpusztult, de poraikból megélemedett egyházakban élőknek a magyar nyelvnek és magyaros életnyilvánulásnak fel-feltünése s régi jogaiba visszaállitása. Deéstől Nagy-Ilondáig, a kaczkói körlelkészségben 40 km. hosszuságban a Nagy-Szamos gyönyörü völgyén, a Kolozsvár Nagybányai ut mentén Szelecske, Kaczkó, Galgó és Ilonda községekben van: jelentékenyebb számban a magyarság s ezekben a reformált egyház tartja őket össze kicsiny, de erös kapcsolattal.

Élénk egyházi élet van itt, mely a szétszórt csontokba életet akar lehelni s megakarja tartani magyarnak — minden ellenkező törekvés ellenére — a mi átjött magyarnak megfogyva, de még meg nem törve, a multból: török, tatár pusztitások szomoru idejéből. E czélra egyházi és társadalmi uton minden kinálkozó eszközt felhasznál.

Áldozó csütörtökön Szelecske, Kaczkó és Galgó fi és leány felserdült növendékei konfirmáltattak Kaczkón az országut melletti csinos templomban tizen, a 3 faluról mintegy 100-ra menő számban összegyült hivek előtt.

Kedves, emlékezetes ünnepély volt ez, Nagy Péter szép magyar nyelven irt kátéjának feleletei kellemesen csengtek a szabatos kifejezésekben s a konfirmáczió egyszerü, de az érzelmek mélyéig ható szertartás teljesen lekötötte a lelkeket; a 10 órától d. u. 1 óráig tartott ünnepélyen hallgatóság és konfirmálandók éber figyelemmel voltak szüntelen.

Délután népmulatság volt; Incze Lajos lelkész kisérletet tett magyar táncmulatsággal, a minek korábbi időkbeni hiánya miatt magyarságunk, az oláhok táncába járt.

A kisérlet jól sikerült, 3 falu magyarsága 14 km. területről összegyülve kitünően mulatott és szép mulatságának kettős hasznát mutathatja fel, egyik az, hogy a ref. egyháznak 7 frt. tiszta jövedelmet adott, a másik nagy jelentőségü erkölcsi eredmény, hogy lehet Kaczkón népmulatságot, tánczot rendezni sikeresen. Volt itt magyar mulatság eddig is, néhai Berde Sándor szinielőadást rendezett, igen előkelő bál volt az állami iskola felszentelése alkalmával 1896-ban és báró Inczédy Samu védnöksége, Székely Gyuláné és Incze Lajos elnöksége mellett mükedvelői előadások 5—6 izben voltak 1896—97-ben, melyek találkozói és kellemes szorakoztatói voltak e vidék uri osztályának, de nem adták meg egész népünknek a neki megfelelő mulatságot. Mostani mulatságunk a magyar és székely faluk népének táncza volt. Az eredmény a résztvevőket kielégitette, s arra a

---

AZ „ELLENZÉK" TÁRCZÁJA.
1899. Május 16.

A főtéri emlékoszlop története.*)

Kolozsvár főterén, a Belközép-utcza és a Rédei palota irányában, pár nappal ezelőtt még hatalmas oszlop emelkedett az ég felé, ma azonban csak anyaga hever ott, várva, hogy mielőbb átszállitsák uj rendeltetési helyére, az Ovár térre.

Ez emlékoszlopot 1831-ben állitották oda I. Ferencz császár és király s neje Karolina Augusta 1817-ben történt kolozsvári látogatásuk emlékére. Most azonban, mivel a Főtér rendezése és Mátyás király lovas szobrának oda helyezése által a szimmetriát zavarná, lebontották és átszállitják az Ó-várba, a Károlina kórház elé.

Ez alkalomból nem tartjuk érdektelennek ez oszlop történetét röviden ismertetni.

„Kincses" Kolozsvár történetében igen fontos és nevezetes esemény történt a jelen század elején, az urnak *ezernyolczszáz tizenhetedik* esztendejében. Ez évben ugyanis I. Ferencz császár és király s neje Karolina Augusta utjokba ejtették Kolozsvárt is és több napig időztek itt. Jövetelüket Kolozsvárt nagy készülődések előzték meg. Az akkori főbiró gyülést hitt össze, melyen a közönségnek tudtára adta, hogy ő Felségeik nagy főuri kisérettel és cselédséggel, Beszterce felől Kolozsvárra fognak jönni. Intézkedések tétettek az utak és a hidak kijavitására. Megbeszélték az elszállásolás és ellátás módozatait. Károlina királyné, még mielőtt Kolozsvárra jöttek volna, éreztette kegyességét Kolozsvár szegényeivel szemben, mennyiben 2,000 frtot küldött számukra.

1817. augusztus 18-án volt az ünnepélyes fogadtatás. Tizenöt hat és nyolcz lovas fogat és 12 tagu küldöttség ment Szamosfalvára gróf Haller Gábor erdélyi királyi kincstárnok vezetése mellett. A királyi pár ágyuk durrogása és harangok zugása közepette vonult be Kolozsvárra s a Bánffy-palotába szállott. Következő nap, aug. 19-én Kolozsvár előkelő hölgyeit mutatták be a királynénak, ki igen szivélyesen társalgott velök. Aug. 20-án Szent-István napján a királyi pár diszmagyar öltözetben ment a főtéri templomba.

Aug. 22-én a kormányszék tartott gyülést, melyen Ferencz király szintén diszmagyar ruhában jelent meg, s egyszersmind ő is elnökölt a gyülésen. Hogy 22-ikétől 27-ig mit csináltak, arról nincs semmi feljegyzés. Aug. 27-én vettek bucsut Kolozsvártól, s a feleki uton át Torda-felé vették utjokat.

A királyi pár látogatása kellemes benyomást hagyott maga után. Ezt bizonyitja az, hogy Pál Sámuel főbirónak azt az inditványát, hogy ő felségeik látogatása emlékére oszlopot állitsanak a Buzapiacz közepére, osztatlan örömmel és lelkesedéssel fogadták. E határozatot 1819-ben a király elé terjesztették és széles körben meginditották a gyüjtést az emlékoszlopra. Rácz Mihály az uraságok között gyüjtött, a kapitányok a városnegyedekben a polgárságtól.

1821-ben deczember 22-én a Tanács a kőfaragó munka végzésére Schindler Mihály és Antallal, a képfaragást illetőleg pedig Nagy Sámuellel bocsátkozott alkudozásba.

Az alapkő letétele 1822. október 25-én történt meg ünnepélyesen.

Az alapkő alá ontáblába latinul és magyarul bevésve egy kö-ládába a következő irást tették.

Latin szöveg:

Ut noris
sera Posteritas si hocce olim fundamentum erues quod enim Longaevum tempus concutere nequeat;

Illud sustinuisse Monumentum itineris Francisci Primi Augustissimi Austriae Imperatoris Hungariae, Bohemiae etc. Regis M. Principis Tranniae

Qui anno aera (sic) christianae MDCCCXVII. Charam hanc suam Transylvaniam; simul cum Conjuge Augustissima Carolina Augusta

Animo vere paterno perlustrans hac in lube Claudipoli metropoli Provinciae

Novem mensis augusti — Diebus Principalem exercuit benignitatem. In magni hujus eventus memoriam perpetuandam

Animo devoto evexerat Senatus et Electa Centumviralis Communitas

Totusque Populus Claudiopolitanus Propriis ac spantaneis sumptibus
Anno MDCCCXXII.

Magyar szöveg:

Tudd meg késő világ, ha valaha ezen fundamentumot kihányod, mert mit nem forgat fel a késő idő, hogy e tartotta utazásának emlékoszlopát

Első Ferencz Felséges Ausztriai Császárnak, Magyar-, Csehországok Királyának és Erdély N. Fejedelmének, ki a keresztényszámlálásnak 1817. Esztendejében, ezen Erdélyi kedves Fejedelemségét Felséges Társával, Carolina Augusztával együtt atyai boldog indulattal feljárván, e Tartományi Fő-Városában Kolozsvárban Fejedelmi kegyelmességét gyakorolva Augusztus hónapjának 20—28. napjaiban mulatott. E nagy Történet kedves emlékezetének örökitésére a kolozsvári Nemes Tanács és az egész Polgári közönség a maga önkéntes adakozásából háládatosan emelte vala az 1822-ik Esztendöben.

Az alapkő letétele után az évek multak, szinte már tiz év telt el a látogatás után, midön az emlékoszlop ügye ujra a Tanács elé került. A gyüjtés nem hozta össze a kivánt összeget, még 1828-ban sem volt elegendő a begyült pénz. Ekkor felirtak a kormányszékhez, hogy engedje meg a hátralevő összeg fedezését a majorsági pénztárból. Pataki Mihály sürgette az emlékoszlop felállitását.

Azt inditványozta, hogy vagy kezdjék meg az oszlop épitését, vagy pedig helyébe épitsenek szökökutat. Azonban Topler Imre községi szónok semmiesetre sem akarta, hogy az emlékoszlop eszméjét elejtsék s ezért 1830-ban az oszlop felállittatását magára vállalta s egyszersmind vállalkozott arra is, hogy a hiányzó összeget sajátjából kipótolja. A kormányszék ezt örvendetes tudomásul vette és az egész ügyet Toplerre bizták. Topler lázas sietséggel látott a munkához. Schindler Mihály és Csürös Antal, továbbá Nagy Sámuel, kikkel a Tanács, mint már fentebb emlitők, szerződést kötött volt a kő és képfaragás végett, elkészitették a sasokat és Ő felségeik mellképét. Topler a sasokat nem találta jóknak, Ő felségeik mellképét és a geniuszokat pedig Bécsben akarván öntetni, kérte a Tanácsot, hogy a már meglévő képeket a város tartsa meg magának és a pénzt adják ki neki. A Tanács Topler ajánlatát elfogadván, Topler csakhamar elkészitette az emlékoszlopot.

1831. október 4-én, Ferencz napján nagy ünnepre virradt Kolozsvár közönsége. Ekkor volt az emlékoszlop ünnepélyes leleplezése. Már kora reggel ágyuk dübörgése jelezte a Fellegvár ormáról, hogy nagy ünnep van. A főtéri templomban hálaadó isteni tisztelet tartottak. Este fényárban uszott a város. A városi Tanács a közönséget ezen felhivással értesitette az ünnepélyről: „Elérte valahára sok akadály legyőzésével e szabad királyi város közönsége óhajtott kivánságának czélját, hogy Ő Felségeik ittjárásának emlékére készitett *Emlékoszlop*, városi érdemes választott polgár Topler Imre fáradhatatlan közbenjárása és költségei segélyével, bécsi cs. kir. akademiai tanácsos és müegyetemi igazgató Klieber József képfaragó müvészsége által a mai napon, Ő felsége nevenapján tökéletességre vitetett. Mivel az emlékoszlop derekán lévő jóltévő geniusz borostyán koszoruval köritve tartja felséges Urunk és Asszonyunk jól eltalált mellképét és az alatt ábrázolva van azon pompás bejövetel, mikor a felséges pár az örvendező sokaság, számos mágnási lovas sereg kiséretében a közép kapun bejöve, a kormányzó házához beszállott; ezzel háttal átellenben ábrázolva van a császárné, a mint azon időbeli éhség miatt egybesereglett öregeket és gyermekeket személyesen főudvari hölgyének, főkamarásának és a város akkori főbirájának kisérete mellett meglátogatta és nekik saját kezével alamizsnát osztogatott.

A más két oldalon van a város czimere annak emlékezetére, hogy azt a városi közönség csináltatta. A negyedik oldalon az örök emlékezetre irt *Föliratot.*

A Tanács inti a közönséget, hogy a finom faragásu *Emlék* darabjait meg ne rongálják, tiszteletben tartsák stb. A ki e tilalmat megszegi, elfogatik és megbüntettetik. A kolozsvári tanácsból okt. 4. 1831. Kiadta ifj. Török István segéd aljegyző."

Az emlékoszlop, mint a különböző költségek összeadásából összeállithattam, körülbelül 6767 frtba került. Az emlékoszlop feliratát, mely latin nyelven van irva, Jakab Elek könyvében nem jegyzi fel, legalább én nem találtam meg azt, de megtaláltam ma-

*) Jakab Elek „Kolozsvár története" czimü munkája alapján.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

határozatra bátoritotta, hogy a nyár folyamán minden hónapban rendeznek ily mulatságot.

Igy mulatunk mi becsületes, küzdelmes munkánk után az egyház javára s magyarságunk erősbitésére.

I.

A papolczi overtácció kérdése.

Kovászna, máj. 14.

Az „Ellenzék“ idei 99. számában „Mindenféle“ rovat alatt „Az overtácció küszöbén“ czimü közlést, — mint illetékes tractuális főgondnok — már állásomnál fogva sem hagyhatom szó nélkül. Az „Ellenzék“ nagyszámu müvelt olvasó közönsége nem ismeri a rágalom forrását, mert ha ismerné és ismernők — meglehet — elegendő volna annak megczáfolására az illető lelkész urnak ugyanezen lap 106. számában „Nyilttér“ rovat alatt megjelent nyilatkozata.

Amde az orvtámadásokkal szemben az önvédelem vajmi keveset érvén, kötelességemnek tartom, mint a megtámadotthoz, hivatalos állásomnál fogva egyik legközelebb álló, hogy az igazság érdekében az alaptalanul megtámadott derék lelkész védelmére keljek és ezt teszem annyival jogosabban és kötelességszerübben, mert erre a névtelen czikkiró közlemény által is felhiva érzem magamat.

Remélvén és erősen hivén azt, hogy ezen nagy lap igen tisztelt szerkesztősége nem állja utját a tisztességes hangon irt tárgyilagos védekezésnek: szabadjon ezen nagyon rövidre szabott, csak is a felvetett kérdés tárgyára vonatkozó közleményemnek becses lapja közelebbi számában tért kérni.

Általában nem szép és nem helyeselhető azon eljárás, hogy egy müvelt ember hivatali becsülete orvul megtámadtassék és világ piaczán szégyenpadra hurczoltassék.

Ezt Veres Károly papolczi ev. ref. lelkész urral szemben jogosan éppen nem lehet tenni.

Hadd beszéljenek Veres ref. lelkész ur mellett a tények — a papolczi ref. egyházközségben rövid 9 évi paposkodása ideje alatt létesitett saját alkotásai:

Ott diszlik a községi főtéren a csinos és izlésteljes, az idegenre is meglepő és kellemesen ható uj templom öt águ tornyával és korszerü, kőalapzatu, csinos érczrácsos keritéssel. Ezen uj templom Háromszéken — bátran mondhatjuk — ma a legizlésesebb templom.

A 20 ezer forintba került épitkezés végrehajtásánál Veres Károly lelkész ur volt kezdettől végig a főellenőr, még pedig dijtalanul, hivatalból; ő volt az épitési alap beszerzője, annak kezelője, munkavezető, a munkásokra felügyelő stb.

Azt hiszem, már ez is elég arra, hogy a Veres Károly ref. lelkész ur neve és emléke megörökittessék a papolczi virágzásnak indult ev. ref. egyházközségben.

Ezenkivül az énekvezéri lakás épitése, a kepeváltsági alap létesitése és annak fejlesztése, az uj orgonára az 1500 frt beszerzése szintén a megtámadott lelkész ur vallásos buzgó eljárásának a következményei, a jóakaratu intelligenciának befolyásával.

A Gyulafalván állomásozó evangelikus hivatalnokok és munkások egyházi ügyeit Veres lelkész ur szokta végezni és templomi istentisztelet tartása végett évenként négyszer dijtalanul Gyulafalvára pontosan följár.

Egy lelkiismeretes paptól ennél többet várni alig lehet.

Az overtálásra nézve felhozott állitás idáig alaptalan; sőt evvel szemben, mint tényt fölemlitem, hogy Veres lelkész 10 róm. katholikus és egy gör. kel. vallásu egyént vett át református hivei közé, tőlünk idáig egy sem tért ki.

Nem hagyhatom érintetlenül azt sem, hogy urvacsorával a hivek nagy számmal szoktak élni; 1898 évi persely pénz 10 frt 80 krt tett ki; egyházmegyénkben a persely pénzből ily eredményt egy eklézsia sem tud felmutatni.

Az overtálásra vonatkozó közrebocsátott hir ezek szerint nem bir semmi alappal.

A társadalmi élet Papolczon nem, hogy vissza esett volna, de sőt virágzásnak indult a Veres lelkész papsága idejében.

Ugyanis: az országosan annyira ohajtott községi hitelszövetkezet Veres lelkész vezető elnöksége alatt megalakult és szépen fejlődik; az iskolai gondnokság és a daleglyet elnökségével ruháztatott fel; ezenkivül törvényhatósági bizottsági tagsággal tisztelte meg a polgári község.

A Papolcz községi árváknak és egyáltalában az ottani tanulóknak gyárakba, illetve felsőbb iskolákban való elhelyezését szintén Veres lelkész közvetitésével szoktuk eszközöltetni.

Hogy hosszadalmas ne legyek, még csak azt hozom fel a váddal szemben, hogy Veres Károly ref. lelkész nem csak egyházközségének bizalmas embere, hanem az orbai járás intelligens közönségének, paptársainak és elöljáróinak is szeretetével és tiszteletével dicsekedhetik.

Ime nagyérdemü közönség: a valódi igazság felhozása után itéljen és biráskodjék az alaptalan vádak fölött!!

Csia György,
egyházmegyei főgondnok.

Mulatságok.

A kolozsvári unitárius főiskola ifjusága f. évi junius hó 3-án a „Lővölde“ helyiségeiben jótékonyczélu, zártkörü tánczmulatságot rendez. A rendező bizottság a következő tagokból áll: Dr. Gál Kelemen tánár, b. elnök. Benczédi Andor b. alelnök. Pap Domokos b. pénztáros. Ürmösi József b. titkár. Abrudbányay Géza, Ádámosi Gábor, Barabás István, Bartha Ferencz, Benczédi Ferencz, Biró Pál, Csiszér Sámuel, Farkas Gyula, Farkas Győző, Gál Miklós, Gálffy Zsigmond, Geley Gyula, Gyergyai Árpád, Kis Árpád, Kis Gábor, Kis Sándor, Kovács Kálmán, Gr. Kun Zzigmond, Májay Dezső, Málnási Rezső, Meltzl Balambér, Raffay Károly, Sárdi Elemér, Sárpy László, Sárpy István, Szabó Albert, Székely Ferencz, Szentmártoni Kálmán, Zsakó István, Zsakó József b. tagok.

*

Egyetemi köri májális. Az egyetemi kör e hó utolsó napjaiban 25 éves jubileumát üli, melynek egyik kimagasló pontját a *f. hó 31-én* rendezendő májális képezi, mely az Egyetemi Kör által az előző években rendezett jó hirnevü tánczmulatságoknál sokkal fényesebben fog sikerülni, a miről biztositja az intelligens közönséget a 60 tagu bizottság. A tevékeny rendezőség mindent elkövet az est sikere érdekében. Védnökökül Kolozsvár notabilitásai közül már többeket megnyert. Az Egyetemi Kör életében jelentékeny szerepet vitt végzett hallgatók közül pedig tiszteletbeli rendezőket kért fel. A májális részleteiről a rendezőség a közönséget később fogja értesiteni.

*

Meghivó. A Válaszuton 1899. május hó 22-én báró Bánffy Albert őméltósága parkjában a Válaszuti földmüves dalárda és népkönyvtár javára nyári tánczvigalom rendeztetik. Védnökök: Gróf Béldy Ákos, gróf Lázár István, Montbach Sándor, Montbach Jenő Gaál Gyula, Dr Farkas Géza, Sándor József. Elnökök: Báró Bánffy Albert, Hankó Veress Károly. Alelnökök: Dr. Deák Albert, Grunner Károly, Nagy József. Jegyző: Toczauer Károly. Pénztárnok: Nagy Endre. Ellenőrök: Montbach Imre, Br. Jósika Andor.

Egyleti élet.

Az unitárius theologiai intézet ifjusági „Önképző köre“ az unitáriusok egykori jeles püspökének, Szentábrahámi Mihálynak emlékére f. évi május hó 28-án d. u. 5 órakor a főiskola disztermében ünnepélyt rendez, a következő programmal: 1. Ének: előadja a főiskolai dalárda. 2. Elnöki megnyitó, tartja: Gálffy Zsigmond theol., egyl. elnök. 3. Felolvasás: „Szentábrahámi Mihály“-ról, tartja: Boros György theol. tanár, egyl. védnök. 4. Alkalmi szavalat, előadja: Gálffy Zsigmond th. 5. Ének: előadja a főiskolai dalárda. 6. Szavalat, előadja: Szabó Albert th. 7. Ének: előadja a főiskola dalárda. 8. Elnöki bezáró.

SZINHÁZ.

A nagyváradi szinkörből. A nagyváradi szinkörben a kolozsvári szintársulatnak nincsenek aranynapjai. A szinházat kevesen látogatják, a jövedelmek gyöngék; az előbbi a szinészeket kedvetleniti el, az utóbbi az intendaturát. Saját tapasztalataink alapján irhatnánk az ottani állapotokról, de nem tesszük. Ha olyant irnánk, a mi nem tetsző a vezetőségnek: ellenségeskedésnek vennék; ha pedig olyant, a mi a nagyváradiaknak nem tetsző: kötekedéssel vádolnának az ottani lapok. Ezért csak a nagyváradi lapok nyomán adunk hirt a társulat sorsáról. A minap *A betyár kendőjé*-t adták, melynek előadásáról többek közt szóról-szóra azt irja egyik nagyváradi ujság: „*Kovács* Gyula Bandi szerepében egyikét játszotta el legrégibb jó szerepeinek. Nem tehet róla, hogy leghatásosabb jeleneteit a közönség nem tudta eléggé mérlegelni és méltó bosszuságunkra, *még akkor is kaczagtak, a mikor igaz müvészettel játszotta meg azt a jelenetét, mikor anyjának bevallja, hogy feleségét meggyilkolta.*“ (Ennek különben mult héten ott időzött munkatársunk is tanuja volt.) Az első Shakspere előadás, *Antonius és Cleopatra* egészen üres ház előtt folyt le. Ez előadás alkalmából következő megjegyzés tette egyik nagyváradi ujság: „*Ugy látszik, hogy a nagyváradi publikum nem akar addig szinházba járni, mig az állandó szinház készen nem lesz.*“ A szereplők bus melancholiával gondolhatnak az „Antonius és Cleopatra“ kolozsvári előadására, mikor minden jegyet eladtak; az igazgatóság pedig még busabb melancholiával az óriási jövedelemre. (Érdekesnek tartjuk fölemliteni, hogy a darab kolozsvári előadásának *ötszörte* nagyobb jövedelme volt, mint a nagyváradinak.) Nem kifakadás ez, oh tisztelt publikum, Nagyvárad ellen! Nem. Hiszen épen egyik nagyváradi lap hirdeti szinházi tárczájában: „Még szerencse, hogy az „Aranylakodalom“ czimü látványosságban annyi statisztát lehet foglalkoztatni. Ezek a statiszták ugyanis „szives közreműködésükért“ másnap szabad belépti jegyet kapnak a karzatra és igy a karzat megtelik még „Antonius és Cleopátrá“-ra is; *ellenben a földszinten és páholysorokban csak gyéren látunk esténkint fizető publikumot*, mert potyajegyesek, hála Istennek, oda is kerülnek. *Egyáltalában megható az a lelkes támogatás, melyben a potyajegyesek részesitik Bölöny József intendánst* és az ő kitünően szervezett társulatát!“

*

Perényi Margit Esztergomban. A kolozsvári Nemzeti Szinház kedvelt szubrettje egy évi szinészkedése után elment szülővárosába, hogy ott bemutassa magát. Mint kedves fiatal leányt ismerték ott addig s egy év mulva mint a vidék egyik legkiválóbb énekesnője tért vissza; képzelhető tehát az a lelkes fogadtatás, a melyben részesitették. A városban valóságos láz ütött ki, a „*Perényi láz*“, a mint az ottani lapok irják, melyek különben hasábokon keresztül foglalkoznak Perényivel és lelkesen irják le, milyen óriási óváczióban részesitették a város szülöttét. A kisasszony a *Talmi herczegnő*, *Lili* és *Nebántsvirág*ban játszott s a szinház mindennap zsufolásig telt meg közönséggel.

*

Krecsányi Kézdivásárhelyen. Krecsányi Ignácz e székely fővárosban az előadásokat a mult hét csütörtökjén kezdte meg az 500 ülőhelylyel, 12 páholylyal s csaknem 100 négyzetméter területü szinpaddal biró „Tránssylvánia“ uj disztermében. Először a „*Gyurkovics lányok*“-ban mutatkozott be a társulat. Előkelő, kiváló erők személyesitették az egyes alakokat. A nagyobb szerepekben müvészi s nagyon sikerült alakitást mutattak be *Hahnel* Aranka, *T. Csige* Böske, *Réthey* Lajos, *Berki* Ferencz, *Thury* Elemér. A megnyitó előadáson *zsufolt ház volt* és pénteken, midőn a Gyurkovics lányokat megismételték, szintén telt ház nézte végig az előadást. Szombaton a *Gésák*, vasárnap a *Gyimesi vadvirág* és hétfőn *Himfy dalai* mentek *telt ház előtt.*

*

A színésznő öröksége. A kolozsvár-nagyváradi társulat naiváját, *Turchányi* Olgát, mint egy nagyváradi lap irja, az a szerencse érte, hogy tizezer forintot örökölt. A naiva Beszterczebányára utazott, hogy örökségét felvegye. A nagyváradi ujság ehhez a hirhez ezt a pajkos megjegyzést teszi hozzá: Mint halljuk, a szintársulat több férfitagja a legnagyobb önzetlenséggel és igaz szerelemmel megkérte a müvésznő kezét.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, május 16.

— **Az ifjuság ünnepe.** A felette egyhangu kolozsvári élet folyását a pünkösti ünnepek után jelentékeny pezsgés fogja felváltani. A kolozsvári egyetem ifjusága ugyanis e hó 27-ével kezdődöen nagyobb szabásu ünnepséggel üli meg az egyetemi kör 25 éves fennállásának jubileumát. Az ünnepség sikerén lankadatlan buzgalommal dolgozik a tevékeny rendezőség, a melynek élén Gergely György, Bodor Antal és Rajcsányi Gyula egyetemi hallgatók állanak. Az ünnepségnek különös jelentőséget kölcsönöz az a körülmény, hogy a *diák-kongresszussal* lesz összekötve. Erre az ország több főiskolája küld deputátusokat. Ezenkivül lesz matinée, hangverseny, tánczvigalom és bankett. A rendezőség már összeállitotta mindezek programmját és kivánatos, hogy Kolozsvár közönsége elismeréssel honorálja e derék ifjak nemes buzgalmát. A városi törvényhatóságnak sziután kötelessége tudomást venni az ifjuság mozgalmáról, mely pár napra nagyvárosi életet varázsol e meglehetősen kitett város falai közé.

— **Szabó Sámuel,** nyug. gymnasiumi tanár, a kolozsvári és kolozsmegyei honvedegylet elnöke, ma tölti be életének 70-ik évét. A nagy idők öreg katonáját e nevezetes nap alkalmából ismerősei és tisztelői köréből sokan készülnek üdvözölni. A kolozsvári honvéd-egylet választmánya Budavár bevételének 50. évforduló napján, pünkösd ünnepén fogja vezetőjét üdvözölni, kivánva az öreg tüzérfőhadnagynak még hosszu életet s erőt. E nevezetes évforduló alkalmából szerkesztőségünk is üdvözli a társadalmi élet e tevékeny munkásságu, erős hazafias érzésü puritán férfiát.

— **Az a bizonyos „pátens“.** A „Magyar Polgár“ irja: A királyi Kuria egyik nemrég hozott végzése mértéktelennő tette annak a császári pátensnek a hatályát, a mely sajtóügyekben az egyetemleges felelősséget állapitja meg és a melyet Magyarország erdélyi részeiben — igazságszolgáltatásunk nem valami nagy dicsőségére — mind e mai napig érvényben tartanak. Ugyanis a királyi Kuria kimondotta, hogy sajtóügyekben muszáj az illető szerkesztőt, kiadót stb. is perelni „a köteles gondosság és figyelem elmulasztása“ miatt, — akár van meg az inkriminált czikk szerzője, akár nincsen; akár akarja perelni a sértett fél a szerkesztőt, akár nem akarja. Ha a szerkesztőt, kiadót stb. pörbe nem fogja, akkor a szerzőt is hiába pörli, mert vádját egyszerüen visszautasitják. — Igy állapitotta meg ezt a kir. Kuria és igy tette tökéletesen tarthatatlanná a fentisztelt pátenst. — A kuriai kényszer alapján került most egy sajtóügyben a vádlottak padjára *Magyary* Mihály, az „Ellenzék“ szerkesztője, egy nyilttéri közlemény miatt, melyet a közérdekkel is összefüggő és jogosnak látszott magánérdek védelmében adott ki. Nem zárta el a tért a megtámadott fél elől sem és igy a maga részéről mindenben eleget tett a méltányosság, pártatlanság követelményeinek. A tárgyalás folyamán a vádló és ügyvéde egyenetlen szóval se léptek föl a szerkesztő ellen és ezzel hallgatagon ők is elismerték, hogy a vádlevélben csakis a kuriai kényszer folytán szerepel a Magyary Mihálylyal szemben emelt vád. — Ilyen körülmények közt egyenesen meglepő volt az esküdtszék verdiktje, melyből kitünt, hogy Magyary szerkesztőt nem egyhangulag, hanem csak 7 szavazattal 5 ennek ellenében mentették föl a vád alól! Sajnálatosnak kell tartanunk, hogy a szabad és független polgárokból alakult esküdtszék ilyen megosztott és zavaros véleményt nyilvánitott a sajtószabadságról s a szerkesztői felelősségről. Azok az esküet urak, a kik ebben az esetben egyszerüen meghódoltak a császári pátensnek és a kuriai kényszer-rendeleletnek, — szavazataikkal 5 ütést mértek a sajtószabadságra; és nekünk hirlapiróknak — most már számolnunk kell azzal, hogy lehetnek körülmények, a mikor nyilvánvaló igazunknak sincs elegendő védelme az esküdti itélkezésben.

Eddig tart a Magyar Polgár közlése.

Ennek kiegészitéseül felemlitjük, hogy az az öt esküdt még azzal sem védheti magát igazságtalan s a sajtó szabadságot sértő itéleteért, hogy a tényállásról kellőképen felvilágositva nem voltak.

Hiszen a Magyary Mihály védője, Várady Aurél dr. ügyvéd a védelem rendjén világosan kifejtette, hogy az inkriminált nyilttéri közlemények kiadása által Magyary Mihály részéről gondatlanság nem forog fenn. A lapban is jelezve volt, hogy a szerkesztő a Rutska czikkeiért semmi felelősséget nem vállal, mert a felelősség egészen a czikk szerzőjét és beküldőjét illeti. Elmondta, hogy a sajtó szabadság megsértését látja ez ujabb rendelkezésben s hiszi, hogy az esküdtek lelkiismeretükre hallgatva az egyhangu felmentést kimondják.

---

gyar fordiását. A latin szöveg, mely az oszlopra irva van ez:

Francisco, I.
Austriae. Imperatori. Hungariae. Bohemiae. Regi. Magno Principi Transsilvaniae Pio Felici Augusto
Et
Carolinae Augustae Imperatrici Serenissimae Charum Hung. Suum. Transsilvaniae Principatum. Eiusquoque Metropolium A. D. MDCCCXVII. Clementissimae Invisentibus Libera. Regia. Civitas Claudiopolis
Devotissime
Posuit.

Magyarul:

A kegyes, boldog és felséges
I. Ferencz
Aásztria Császárnak, Magyar és Csehország királyának, Erdély nagy fejedelmének s Karolina Augusta Felséges császárnénak, a kik drága erdélyi fejedelemségöket s annak fővárosát MDCCCXVII legkegyelmesebben meglátogatták.

Szabad királyi Kolozsvár városa Hódolatteljesen állitotta.

I. Ferencz császár és király s neje Karolina Augusta sem feledkezett meg arról a pártatlan fogadtatásról, melyben őket Kolozsvár részesitette. Hálájukat az által fejezték ki, hogy Karolina Augusta egy már tervbe vett kórház épitésére 1818-ban gróf Bánffy György kormányzó kezéhez 10,000 váltó frtot küldött. A kórház az Extertiaria apáczák óvári telkén felépült s 1820-ban nov. 17-én királyi engedélylyel „Károlina országos korház“-nak neveztetett.

E korház elébe fogják szállitani nemsokára az oszlopot a Főtérről. Jó helyen is lesz itt, Kolozsvár e történetileg legnevezetesebb helyén. Oly jól talál az emlékoszlop és a Károlina korház egymás mellé, mert hiszen létesitésüknek kiinduló pontja egy és ugyanaz. Az oszlop hirdeti Kolozsvár szeretetét és a ragaszkodását I. Ferencz és neje iránt. A Karolina kórház pedig Károlina királyné jó szivéről és bőkezüségéről tanuskodik.

Biró Lajos.

Hilary.

— A „*Tövisek és narancsvirágok*“ szerzőjétől. —

Angolból forditotta: **AMICA.**

III.

(Folytatás,) (6)

Lady Kilmore sokkal fáradtabb volt, mint hogy a pihenésnél egyebet tudott volna tenni.

És nem látott abban a tényben semmi veszedelmet, hogy Hiláry, ezen a szép délutánon a park kapujáig menjen az ők igen kellemes ösmerösükkel.

Hogy az a séta milyen hosszasan tartott, azt sem Hiláry, sem Lajos nem tudta; arra sem emlékeztek, hogy a kapuban, hol a vadrózsák oly nagy mennyiségben virultak, mily hosszasan állottak. Késő délután volt, midőn azon tényre ébredtek, hogy órákig voltak künt a parkban.

— És most, — mondá Carlisle százados — ismét el kell magát hagynom. Mit tudjak tenni maga nélkül?

A leány boldogságtól sugárzó arczczal nézett fel reá.

— Annyira szeret velem lenni? — kérdi csudálkozva.

Az ő tapasztalata oly uj volt és oly kellemes, — sokkal jobb volt azon regényeknél melyeket olvasott és minden költeménynél édesebb. Társa a szerelem tüzével a szemében oly szép volt.

És ő képes volt annak az arczát felderiteni vagy elsötétiteni! Szeretett arra gondolni, hogy e nemes külsejü fiatal tiszt felett milyen hajiama volt.

— Be kell mennem, — mondá a leány végre. — Egy perczczel sem maradhatok hosszasabban.

— Előbb mondja meg nekem, hogy sajnál itt hagyni.

És annyi szerelem volt az ifju szemében, annyi aggály a hangjában, hogy Hiláry nem tudta azt megtagadni tőle.

— Nagyon sajnálom itt hagyni, mondá szeliden.

— Láthatom ismét? — Ne nézzen olyan komolyan reám és ne gondolkozzék felette. Ha nekünk egymást látni boldogságot ad, miért ne találkoznánk? Lát valami okot ellene?

— Nem — nem látok. De lássa, én oly fiatal vagyok és oly keveset tudok a világról.

— Maga azt mondta nekem, hogy a reggeli órákat szinte mindig itt tölti künt a parkban. Miért ne csatlakozhatnám néha magához?

— Én kész volnék abba beleegyezni, ha helyes volna, válaszolá Hiláry.

— Ha helyes volna! — ismétli az ifju. Természetes, hogy helyes. Miért ne volna az? Azt gondolja, hogy ezek a fönséges reggelek csak a madarak és a pillangók számára valók?

— Nem; de azoknak nincsen nagynénjük, hogy gondjukat viselje, mondá Hiláry nevetve.

A nagynéném tudta nélkül nem kivánok sehova menni.

— Én sem kivánom, hogy azt tegye; de ha találkozom magával, midőn künt sétál, nem árthat semmit, hogy azt magával élvezem. Majd beszélek erről a nagynénjével. Lady Kilmore nagyon szives.

— Igen, ő az — mondja Hiláry. De most már be kell mennem.

— Mi oly boldogok voltunk, hogy ugy érzem, mintha soha se tudnám elereszteni! kiáltja az ifju.

Visszament vele a bükk fákig. És oly nehezen tudtak elválni.

— Talán holnap reggel itten körül fog sétálni? — mondja Carlisle Lajos. Tény, hogy nem tudom magát elhagyni, mig meg nem igéri, hogy ismét látom. Itt fog holnap sétálni? — Ha bár távolról láthatom az arczát, az vigasztalásomra fog szolgálni. Megigéri?

A leány fiatal volt és tapasztalatlan; ő alig tudta, hogy titkos találkozásra kötelezte magát.

— Igen, — válaszolá halk hangon.

És Carlisle türelmetlenül számitja az órákat, mig a leányt ismét látja.

Hilárynak szerencséje volt, hogy Lady Kilmore fáradtnak érezte magát és ezért nem vette észre a hosszas távollétét. Midőn Hiláry ebédelni bement, ragyogóan szép volt és egy uj kifejezés volt az arczán. Nehány óra alatt a gyermek leánykorból a női korba lépett. Lady Kilmore előtt ujból feltünt a szépsége

Egy herczeghez, vagy legalább is egy. grófhoz kellene, hogy férjhez menjen, — mondá magában, nem hiszem, hogy az országban volna egy másik ilyen arcz és alak. Az évadnak ő lesz a szépsége.

Egy kissé csudálkozott, hogy a huga egész este miért ült azzal az álmodozó mosolylyal hibátlan arczán; csudálkozott, hogy miféle gondolatokba merült és miért látszik oly boldognak. Lady Kilmore nagyon büszke volt a fiatal rokonára; ő Nairne Hiláryhoz hasonlót nem látott soha.

És ezután valahányszor a leány kiment a parkba, mindig találkozott a fiatal százados s

— **A Tekéző Társaság uj tagjai.** A kolozsvári Tekéző Társaság vasárnapi közgyülésén uj tagokul beválasztattak: br. Feilitzsch Arthur és Menyhárt Gáspár.

— **Italmérési mizeriák.** A fogyasztási italadók és azok utáni városi pótlékok kezelésének joga május 1-ével tudvalevően uj bérlők kezébe ment át. Az átmenet természetes nehézségei már magukban sok kalamitást idéztek fel és ezekhez járult, hogy az uj bérlők, valószinüleg mert járatlanok a fogyasztási adókra vonatkozó szabályokban, a korábbitól egészen eltérő és az italmérőket kellemetlenül érintő kezelési rendet hoztak be. E miatt a bérlők és italmérők között naponként merülnek fel conflictusok és a rendőrség egyik osztályát jóformán egészen igénybe veszik a kölcsönös panaszok. Az italmérőket különösen az érinti kellemetlenül, hogy a korábbi havi leszámolások számát az uj bérlők korlátolgatják, illetőleg az e fajta kedvezményeket csak olyanoknak hajlandók megadni, a kik szükségleteiket tőlük szerzik be. A b érlők viszont csempészettel vádolják az italmérőket és bár a városi szabályrendelet arra nem ad jogot, mindegyre elkobozzák és pecsételik az állitólag csempészett italokat, köztük olyant is, a mi után az adó duplán megfizettetett. Az elkeseredett italmérők f. hó 13-án, szombaton, küldöttséget menesztettek aztán Szvacsina Géza polgármesterhez, a zaklatások beszüntetéseért. — A küldöttséget dr. Várady Aurél ügyvéd, törvényhatósági bizottsági tag vezette a polgármesterhez, s röviden jelezte az italmérők főbb sérelmeit. A polgármester meg is igérte, hogy panaszukat lehetőleg orvosolni fogja, illetőleg gondoskodik arról, hogy a rendőrség gyorsan ellássa azokat. E mellett jelezte, hogy az uj szabályrendelet jelentékeny könnyitéseket foglal magában, s igy jó részben orvosolni fogja az italmérők sérelmeit. A küldöttség a polgármester válaszán megnyugodva távozott.

— **Pünkösdi kirándulás.** A kárpátegylet Kolozsvármegyei osztálya, pünkösd vasárnapján kirándulást rendez, az *almási völgybe*, Zsobok és Dezső-vár utbaejtésével. Indulás kolozsvárról reggel 6 órai vonattal, érkezés Sztánára fél 8 órakor. Innét részint gyalog, részint kocsikon Zsobok és Nagy-Almásra, hol vendéglő is van. Visszaindulás az esti gyors vonattal. Jelentkezhetni szóval vagy irásban Hangay Oktár elnöknél Rákóczy-ut 1. sz. Dobál villa, jövő péntek déli 12-óráig. A kirándulásban nők is résztvehetnek.

— **Záró ünnepély.** A kolozsvári *r. kath. főgymnázium* önképző köre és daliskolája tegnap délután tartotta meg ez évi záróünnepélyét, melyre oly óriási és előkelő közönség jelent meg, hogy a terem jóval az ünnepély megkezdése előtt szorongásig megtelt és igen sokan hely hiányában kénytelenek voltak visszatérni. A férfi notabilitások sorában ott láttuk *Biró* Béla apátplébánost, *Páll* István kanonokot, dr, *Szamosi* János, dr. *Schneller* István, dr. *Csengeri* János egyetemi tanárokat, *Bocskor* Mihály, *Szőcs* Ákos és *Papp* Farkas kir. táblai birókat. Schlauf Győző p. ü. titkárt. *Veszprémi* Lajos p. ü. számtanácsost, dr. *Erdélyi* Károly főgym. igazgatót, dr. *Szamek* György, dr. *Lóki* Béla *Schickman* Endre, *Novothni* Endre *Nyilassy* Károly, *Wagner* Antal, *Jakobinyi* Alajos, tanárokat stb. A kitünően sikerült ünnepélyt a főgymnazium vegyeskara nyitotta meg Beethoven Isten dicsősége czimü dalával, mely után Báró *Horváth* Emil, az önképzőkör derék elnöke mondott egy meglepő szépen kidolgozott, formás és tartalmas beszédet, melyet a közönség nagy figyelemmel és érdeklődéssel hallgatott s a jeles fiatal szónokot lelkesen megéljenezte. Ezután a tárgysorozat rendén az egyes számok igy következtek: A haza, Pósától Szavalta *Andrásofszky* Zoltán Dalra barátim! Storchtól. Előadta a főgymn. férfikar. A kovácsok sztrájkja, Coppéetől, szavalta *Lengyel* Boldizsár. Werner bucsudala a „Säkkingeni trvmbitás"-ból. Zóngorakisérettel előadta a főgymnasiumi vegyeskar. Petőfi a Hortobágyon, melodráma Váraditól. Szavalta *Gál* László, hegedün kisérte *Veszprémi* Lajos, zongorán *Petrán* József. Ezután *Kiss* Géza főjegyző olvasta fel jelentését az önképzőkör ez évi müködéséről. Népdal-egyveleg, összeállitotta *Rietly* Károly tanár. Előadta a főgymnasiumi vegyeskar. Airs variés, Berhoztól. Hegedün előadta *Veszprémi* Lajos zongorán kisérte *Pap* Alajos.

Ezután Petrán József 7-ik osztály tanuló adta elő Gabányinak „Egy kedves ember" czimü monologját. Előadásával állandó derültségben tartotta a közönséget, mely lelkes tapsok és éljenzésben fejezte ki elismerését. A közönség a müsor minden egyes ének számát, melyeket Riethy Károly tanár vezényelt, továbbá a szavallatokat, Weszprémi Lajos szép hegedü játékát nagy tetszéssel fogadta, az énekdarabok közül főleg a Riethy Károly, tanár által egybeállitott népdal egyveleg aratott legnagyobb tetszést; ennek egy részét ismételniök is kellett. Végül dr. Erdélyi Károly igazgató meleg szavakban mondott köszönetet a közönség megjelenése és lelkes érdeklődéséért. A minden tekintetben jól sikerült ünnepély a Rákóczi induló fejezte be, melyet a vegyes kar adott elő tüzzel és lelkesen. A siker főrésze Riethy Károlyt, az önképzőkör és a daliskola fáradhatlan és kiválóan szakavatott vezető tanárát illeti, kinek az ünnepély végén sokan gratuláltak, s kit ugy a közönség, valamint az ifjuság megérdemlett óvációkban részesitett.

— **Pályadijat nyertek.** A kolozsvári r. kath. főgymnásium önképzőkörében a záró vizsgálatokra kitüzött pályadijak nyerteseinek a főgymnasium igazgatója tegnap osztotta ki a pályadijakat. A nyertesek következők: A német nyelvi tételből *Kiss* Géza (8 oszt.) 1 db. aranyat; a magyar irodalmi tételből Br. Horváth Emil (8 oszt.) 1 db. aranyat; a magyar irodalmi tételből *Petrán* József (7 oszt.) 1 db. aranyat; a fizikai tételből Czetz Ernő (8 oszt.) 5 frtot, *Csiky* Zoltán (7 oszt.) 1 db. aranyat, a matematikai tételből *Boilla* R. (7 oszt.) 5 frtot; a philosofiai tételből Br. *Horváth* Emil 5 frtot; *Nagy* József (7 oszt.) 5 frtot; a történelmi tételből *Gáll* László (8 oszt.) 5 frtot; *Incze* Sándor 3 frt.

— **Reform a temetőben.** A kolozsvári regényes fekvésü köztemető bejárata közelebbről nagyobb átalakuláson fog keresztül menni. A törvényhatósági bizottság ugyanis már korábban elhatározta, hogy a temető főbejáratánál lévő régi léczkaput és keritést lebontja, s a helyett diszes vasrácsot és vaskaput készittet. A mérnöki hivatal által kidolgozott tervek szerint való kivitel dolgában a napokban tartották meg az árlejtést. Az eredmény az lett, hogy az eredeti költségvetési összeg 1510 frt helyett ez a létesitmény 1320 frtba fog kerülni. Az árlejtésen ez az ajánlat mutatkozott legkedvezőbbnek. A tanács — mint értesülünk — a mérnöki hivatalt már utasitotta, hogy az árlejtés eredményében elfogadott iparosokat a munka megkezdésére szólitsa fel. Ez uton Kolozsvárnak páratlanul kies fekvésü köztemetője, már a főbejáratnál megkapja a maga tetszetősebb formáját, a menyiben diszes vaskapu fog emelkedni, a jelenlegi avult léczépitmény helyén.

— **Hibaigazitás.** Lapunk tegnapi számában a felsőbb kereskedelmi iskola évzáró ünnepélyéről szóló hirben nyomdahibából tévesen jelent meg az egyik pályadij nyertes ifju neve e czimen: *Ajtay* Ferencz, mert az illető ifjut, a ki különben is egyike ez iskola legjelesebb növendékeinek: *Ágai* Ferencznek hivják.

— **Nyilatkozat.** Falusi magányomban olvasom a Magyarországban, hogy Sárközy Aurél komárommegyei főispán engem provokálni szándékozik.

Ha egyéb ellenvetése nincs a főispán urnak, mint minapi czikkem, ugy csakugyan nem értem, miben lát ő személyére nézve sértést? Sárközy Aurélt gyermekkorom óta ösmerem, személyes integritását mindig elismertem és jelleme ellen még magán társaságban sem emeltem egy szót sem. Politikai szereplését azonban mindig élesen elitéltem és sohasem fogok megszünni főispáni müködését ugy támadni, mint a hogy komáromi képviselőjelöltségemet ő kiméletlenül támadta volt. Ha e sorokkal Sárközy Aurél ur nincs megelégedve, ugy hajlandó vagyok neki az elégtételt minden eszközzel megadni, a fogpiszkálótól kezdve az Ucháczius-ágyuig.

Rátót, 1899. május 14.

Pázmándy Dénes.

— **Bünfenyitő eljárás Splényi rendőrtanácsos ellen.** Plósz Sándor igazságügyminiszter tegnap a képviselőházban bejelentette, hogy báró Splényi Ödön rendőrtanácsos ellen, az Engel-féle borhamisitási ügyben való ténykedése miatt, bünfenyitő eljárást fognak iuditani. Az igazságügyminiszminiszter ugyanis a mai ülésen válaszolt Polónyi Gézának az ifjusági tüntetések alkalmából a rendőrség által elkövetett visszaélések és az Engel-czég által elkövetett borhamisitások tárgyában a közvádlónak adandó utasitás iránt. A miniszterválasza mindkét ügyre vonatkozólag nagyon megnyugtató és erélyes volt. Kijelentette, hogy ugy a miniszter, mint az ügyészi kar figyelemmel fogja kisérni a rendőrségnek az egyéni szabadsággal szemben elkövetendő visszaéléseit és minden egyes esetben szigoru megtorlást fog követelni. A mi az Engel-féle ügyet illeti, őt nem köti a rendőrség itélete.

Az iratokból konstatálta, hogy igen sulyos gyanu forog fenn báró Splényi rendőrtanácsos ellen, a melyet biróilag kell üldözni. A bünfenyitő eljárást meg is fogják inditani és ő maga ez eljárást éber figyelemmel fogja kisérni.

A miniszter válaszát az ellenzék zajosan megéljenezte és a Ház a választ egyhangulag tudomásul vette.

— **A lefegyverzési konferenczia.** Hágából táviratozza tudositónk: Egy ujságiró Beaufort külügyminiszter engedelmével bejuthatott a Huis ten Bos-ba, abba a palotába, hol a nemzetközi lefegyverzési konferenczia fog tanácskozni. A város közepéből kiindul egy gyönyörü erdőcske, melyet elegáns házak, izléses paloták és szép villák szegélyeznek. Ezen az erdőcskén át 20 percig tartó gyalogut vezet a Huis ten Bos-hoz. A palota előtt levő térről kiválóan érvényesül a Huis ten Bos egyszerü eleganciájának hatása, melyet még az utólagosan kozzáépült jobb- és balszárny stilszerütlensége sem gyöngithet. A palota kapujához nagy vázakkal szegélyezett márványlépcsők vezetnek. A palota középpontja az ugynevezett orániai terem, melyben a konferenczia 109 tagja számára zöld posztóval bevont padokat helyeztek el. Középütt áll egy 12 személyre való asztal a jegyzők és a tolmácsok részére. Az elnökség az ablak közelében levő emelvényen fog helyet foglalni. Az orániai terem falait Rubens iskolájából 9 németalföldi mester képei diszitik. Az első teljes ülést csak kevés teljes ülés fogja követni, mert a konferenczia tanácskozásai főképpen a bizottságokban fognak folyni, melyeknek részére szintén külön-külön tanácskozási termeket rendeztek be. Hire jár, hogy a konferenczia harom hónapig fog tartani.

— **Felhőszakadás.** Sátoraljа-Ujhelyről táviratozzák: Irtóztató felhőszakadás zudult tegnap városunkra. Időnként jéggel ömlött alá a zápor, a mely az utczákat lábnyi mgas vizzel boritotta el. A förgeteg a vetésekben, de kiváltképpen a virágzó gyümölcsfákban roppant pusztitást vitt véghez.

Gyászrovat.

Gyászlobogó hirdeti az uri kaszinó palotájáról, hogy az erdélyrészi arisztokráczianak ujra gyásza van.

Egy igen rokonszenves és népszerü alakját: Zabolai gróf Mikes Árpádot ragadta el a halál, övéinek mérhetetlen fájdalmára, tisztelőinek mély szomoruságára.

Haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. gróf Mikes Árpádné, szül. gróf P. Horváth Tholdy Rózália, csillagkeresztes hölgy saját és gyermekei: gróf Mikes Mária, gróf Mikes Kelemen cs. és k. kamarás és vezérkari százados, gróf Mikes Rózália férjezett gr. Béldy Ferenczné és férje, gr. Mikes Sarolta férjezett báró Vay Arnoldné, férje és gyermekei: László, Gilda és Miklós, továbbá sogórnői: gr. Mikes Leopoldine, gr. Mikes Sarolta, özv. gr. Bethlen Domokosné és fia és számos rokon nevében szomoruan jelenti, hogy a szeretett férj, atya, nagyatya és testvér, Zabolai gróf *Mikes Árpád* folyó hó 14-én reggeli 8 órakor, élete 64-ik, boldog házassága 36-ik évében, 3 havi szenvedés után megszünt élni.

Hült tetemei Kolozsvárt, Jókai utcza 8-ik számu háznál fognak e hó 16-án délelőtt 11 órakor beszenteltetni és 17-én délelőtt M.-Csesztvén a családi sirkertben elhelyeztetni és ugyanekkor ott lelkéért a szent-mise áldozat az egek urának bemutattatni. Nyugodjék csendesen! Kolozsvárt, 1899. május 14.

Ma d. e. 11 órakor volt a beszentelés egész csendben, Kiss János r. kath. lelkész végezte a beszentelési szertartást.

Az erdélyrészi főuri osztály nagy számban volt képviselve. Ott voltak: Béldi, Bornemissza. Mikes, Bethlen, Bánffy, Vass, Jósika, Zeyk, Wesselényi, Matskásy, Szentkereszti és Wass családok nő és férfi tagjai.

A beszentelés után a koporsót horgonynyal leforasztották s kiszállitották a pályaházhoz. Az ünnepélyes szertartás Csesztvén holnap d. u. lesz.

Ugyanakkor tartatik meg az elhunyt kápolnájában a gyász Isteni tisztelet is. Az elhunyt koporsóját számos koszoru födte.

*

Bodor Miklós óvóképezdei igazgatótanár, mint férj, a maga és leánya, Gizella, a megboldogultnak édes anyja özv. Huszka Józsefné, testvére Huszka József, még számos közeli és távoli rokonok megrendült kebellel és mély fájdlommal jelentik, hogy Bodor Miklósné sz. *Huszka Gizella*, a hü nő és gondos anya, szerető gyermek és jó rokon, a sepsiszentgyörgyi elemi és polgári leányiskolának egykori lelkiismeretes és buzgó tanitónője, folyó év május hó 2-án reggel 8 órakor hosszas szenvedés után, életének 47-ik, boldog házasságának 20-ik évében jobblétre szenderült.

*

Dr. Gyalui Farkas hirlapiró társunkat sulyos családi gyász érte. Édes anyja *Mendel* Lázárné urnő tegnap az Orsz. Károlina Kórházban kiszenvedett. Egy sulyos mütétet kellett a betgen végezni s e miatt, dr. Brandt tanácsára az Orsz. Károlina Korházba vitetett. A mütét azonban felemésztette a derék urnő élet erejét. Temetése holnap d. u. lesz. Nyugodjék békével!

*

Nagy idők tanuja.

Kolozsvárt ismét kidölt egy oszlopa a szabadságharcnak. Gyászjelentése igy szól:

Gyerővásárhelyi Kaló Ferencz, mint egyedüli fitestvér a maga, valamint az összes rokonság nevében fájdalommal jelenti a jó testvér, *Kaló* Péter 1848—49 beli honvéd tüzér tizedes élete 78-ik évében hosszas szenvedés után végelgyengülés következtében folyó hó 15-én d. u. 2 órakor történt gyászos elhunytát.

A megboldogultnak hült tetemei folyó hó 17-én d. u. ½ 4 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint, felette rövid ima után Kádár-utcza 3 sz. a. házától az evang. lutheránus sirkertbe örök nyugalomra helyeztetni.

Mely végtiszteletre a rokonok és ismerősök szomoruan meghivatnak.

Legyen emléke áldott, nyugalma csendes.

Kolozsvár, 1899. Május 15-én.

Az elhunyt az erdélyi hadjáratban vett részt s a borsódi hat fontos ütegnél szolgált. Temesvárnál a muszkák megsebesitették, Fehérvárt feküdt betegen. Öreg napjait Kolozsvárt töltötte. Bajtársairól még halálos ágyán is szeretettel emlékezett meg: 200 frtot hagyott a kolozsvári honvéd egyletnek.

*

Beurád Emil m. kir. sóbányahivatali ellenőr M. Ujvárt f. hó 13-án d. u. ½5 órakor meghalt.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék" táviratai, telefon tudósitásai és sürgöny-levelei.)

Küldöttség a honvédelmi miniszternél.

Budadest máj. 16.

Karánsebes város küldöttsége ma délelőtt Fejérváry Géza br. honvédelmi miniszternél tisztelgett, hogy a városban egy honvédzászlóalj helyeztessék el. A küldöttség innen Bécsbe megy, hogy a közös hadügyminiszternél hasonló kérelmet terjesszen elő.

Járvány Afrikában.

Páris, máj. 15.

Grand-Bassamban, Afrikában járványt konstatáltak, a mely azonban nem mutatja a pestis tüneteit, hanem ugylátszik, sárgaláz. Több haláleset is előfordult, Ray páter pápai prefektus szintén áldozata lett a járványnak. A hatóságok szigoru óvóintézkedéseket tettek.

Szilágyi Dezső és a munkások.

Budapest, május 15.

A képviselőház volt elnöke tegnap önkéntelenül fültanuja volt egy beszélgetésnek, mely a szószékparagrafus feletti beszédével foglalkozott. Évek óta a Margit-sziget árnyékos fasorainak egyik leghivebb látogatója; Szilágyi tegnap is megváltotta jegyét, hogy a nap hősége ellen a szigetre meneküljön. A tolongás a hajón azonban oly nagymérvü volt, hogy Szilágyi kénytelen volt a II. oszt. fedélzeten a hajó ormán helyet foglalni. Közvetlenül mellette egyik ó-budai kékfestőgyárnak munkásai ültek, a kik a hét politikai eseményeiről beszélgetve, ép a kuriai biráskodás felett vitatkoztak. Különösen a szószék paragrafus tetszett nekik legjobban. Szilágyi — mondá az egyik élénken — jól oda mondogatott a papoknak. Csak kár, hogy nem beszélt az általános választói jogról is. — Szilágyi, a kit a munkások nem ismertek fel, egyideig mosolyogva hallgatta szomszédjai politikai fejtegetéseit, de a mikor az utasok közül számosan felismerve a nagy államférfit, kalaplevéve tisztelettel üdvözölték, félrevonult és csak most tudták meg a vitatkozók, hogy ki volt az, kiről véleményüket ily őszintén nyilvánitották.

Esküdtszék Eperjesen.

Budapest, május 16.

Az igazságügyminiszter értesitette az eperjesi kir. törvényszék elnökét arról, hogy az eperjesi törvényszék esküdtszéki kerülete középpont lesz és Zemplén vármegye is hozzá fog tartozni. Az esküdtszéki helyiségeket már ki is bérelték.

Felbujtás öngyilkosságra.

Budapest, május 16.

A kurimai (Sáros m.) csendőrörs öngyilkosságra való felbujtás miatt letartóztatta Harcsár András polyakori lakost és átadta a giralti járásbiróságnak. Harcsár ugyanis még a mult évben öngyilkosságra birta Godvin Máriát, a kivel vadházasságban élt, azért, hogy viszonyuk következményeit igy elháritsák. Rábeszélte az asszonyt, vegyen dinamitot a szájába és robbantsa fel. Godvin Mária a mult év október havában végre is hajtotta a szörnyü tervet és meghalt. A vizsgálat kideritette, hogy Harcsár a dinamitot is maga szerezte áldozatának.

A kis-szebeni tüz.

Budapest, május 16.

A Kis-Szebenben (Sáros m.) folyó hó 2-án dühöngött tüzvészt csakugyan gondatlanság okozta. A vizsgálat kideritette, hogy Machnyánszki Mária szabad konyhájának a tüzét égve hagyta (elment hazulról) az erős szélben kigyult a fából készült füstvezeték és ez okozta a nagy pusztulást.

Országgyülés.

Budapest, május 16.

A Ház mai ülésén Perczel elnökölt.

Az ülés elején átnyujtotta neki a királyi leiratot, melyet az elnök fel is olvasott.

Ezután az elnök, ugy a saját, valamint tisztviselőtársai nevében, megköszönte a ház támogatását.

A legközelebbi ülés holnap lesz, mely egyszersmint az uj ülésszak megnyitója lesz.

A főrendiház ülése.

Budapest, máj. 16.

A főrendiház mai ülésén Károlyi elnökölt.

Ülés elején megemlékezett Lipthay elhunytáról.

Ezután a királyi leiratot olvasták fel.

Legközelebbi ülés holnap lesz.

Széll betegsége.

Budapest, máj. 16.

A miniszterelnök még mindig torokbajban szenved, de azért megjelent az országgyülésen, nyakában kendővel.

A főrendiházban nem jelent meg.

Sarcey meghalt.

Páris. május 16.

Sarcey Ferencz, a világhirü kritikus meghalt.

Piquart ügye.

Páris, május 15.

Piquart vizsgálatot fog inditani arra a hamisitásra nézve, melyet a Petit Bleu-n végeztek.

A szerb zsinat.

Karlócza, május 16.

A szerb zsinat ma tartotta második ülését.

A tegnapi ülésről küldött idézésre Zmejanovics azt válaszolta, hogy megfelel az idézésnek, de ma este előtt nem érkezhetik Karlóczára.

Az Alsó-Ausztriai tartománygyülésből.

Bécs, máj. 16.

Heiterer bécsi közigazgatási főtörvényszéki birót, Lueger és Schleicher antiszemita képviselők megsértették.

Heiterer a két képviselőt provokálta, de azok visszautasitották a kihivást.

Erre Heiterer Gudenes báró tartománygyülési marsallt provokálta, kinek mint elnöknek Luegert és Schleichert rendre kellett volna utasitania.

Gudenus ezt utólag megtette.

Főszerkesztő:
BARTHA MIKLÓS.
Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY

NYILTTÉR.*)

Egyedüli elismert kellemes izü természetes hashajtó szer a

Ferencz József-

KESERÜVIZ,

a keserüvizek királya.

Orvosi tekintélyek bizonyitványai szerint a világhirnek örvendő

Ferencz József-keserüviz

a keserüvizek tulajdonképeni képviselőjének tekintendő, mert páratlan egyenletes, gyors és tartós hatásu.

A nagy milleniumi éremmel egyedül kitüntetett

keserüvizforrás.

Kéretik csak **Ferencz József-***keserüviz*, *nem* pedig *budai*, vagy egyéb elnevezést használni. *Kapható mindenütt.*

(6—10) *Az igazgatóság Budapesten.*

Pünkösdi királyság.

E lap május 12-iki számában a napi hirek rovatában óváczióról volt szó, a melyet az orth. izr. hitközség rendezett volna elnökének, Smiel Dávidnak.

Igazságérzetünk nem engedi, hogy a közönség megtévesztésére szánt e még oly kicsiny adag maszlagot beadni hagyjuk, ezért a beküldött hirt rectificáljuk.

Hitközségünknek 104 olyan adófizető tagja van, a ki az alapszabály 24. §-a értelmében szavazati joggal bir. A bizalmi iratot tehát nem irhatta alá 200 adófizető hitközségi tag. A 104 tag közül felénél több nem imádja az elnököt s ezek nem is irtak alá semmiféle bizalmi nyilatkozatot.

A többit pedig, a ki netalán aláirt, a 2 tagból álló bizottság, mely házról-házra járt, tehát házalt az aláirások gyüjtésére, azzal tévesztette meg, hogy a nyilatkozatban arról van szó: Kivánják-e a ritualis fürdő létesitését? Természetes, hogy mindenki kivánja s igy aláirták a megtévesztettek.

Vagyis végelemzésben a bizalmi nyilatkozattal is valószinüleg ugy állunk, mint az elnök részére évekkel ezelőtt állitólag kiállitott *disz oklevéllel*, amelyből senki sem tud, csak a türelmes ujságpapiros, amelyen világgá kürtölték az elnök dicsőségét.

Ha azonban az elnök óváczióra áhitozik, ajánlunk neki erre alkalmat, szerezze meg magának. Ott van pl. a gabella. Szállittassa le azt, hogy ne legyen kénytelen a szegény ember minden kilogramm hus után a hus áron felül még 9 krt fizetni e czimen.

Ezt könnyen megteheti, hiszen a cultusadó csak azért állittatott be feltételesen egy évre, hogy a gabella szállittassék le és nem történt meg még se.

Csinálja most meg az elnök. És rendezünk neki szivvel-lélekkel spontán, házalás nélkül olyan óvácziót, a minőt semmiféle erőmüvi uton magának különben meg nem szerezhet.

Áll elébe?

Több hitközségi tag.

*) E rovat alatti közleményekért **semmi felelősséget** nem vállal a **Szerk.**

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Alsófehérvármegye alispánjától.

Sz. 7834—1899. 425. 2—3.

Versenytárgyalási hirdetmény.

Alsófehérvármegye Nagy-Enyeden emelendő székháza ujból épitését és az ezzel járó átalakitási munkákat a vármegye törvényhatósági közgyülése engedélyezvén, az ezen épitkezés körül előforduló és a M. Kir. Belügyminiszter Ur Ő Nagyméltósága 4111—1899. sz. a. rendeletével jóváhagyott alább megnevezett munkák kivitelének biztositása czéljából a nagy-enyedi m. kir. államépitészeti hivatal irodájában, különös figyelemmel az általános vállalati feltételek 5. 6. és 7. §-aira **folyó évi junius hó 5-én délelőtt 10 órakor** ajánlati versenytárgyalás fog a következő feltételek mellett tartatni.

1. Az ajánlatok irásban a nagy-enyedi m. kir. államépitészeti hivatalnál adandók be; távirati vagy a határidő leteltével beérkező ajánlatok nem fogadtatnak el.

2. Az épitési munkák a következő csoportositás szerint együttesen fognak kiadatni és pedig:

I. Bontási munka,
II. Föld, kőmüves és elhelyező munka,
III. Kőfaragó munka,
IV. Acs munka,
V. Bádogos munka,
VI. Padolat munka.
VII. Kövező munka,
VIII. Cserépfedő munka,
IX. Vas munka,
X. Asztalos, lakatos és mázoló munka,
XI. Üveges munka,
XII. Kályhák szállitása és elhelyezése,
XIII. Festő munka.

3. A felsorolt munkák egységi árak alapján, utólagos leszámolás mellett egy vállalkozónak — esetleg társvállalkozóknak azonban ez utolsó esetben is egy vállalatban fognak kiadatni.

4. Az épités összes költsége 119333 frt 83 krban állapittatott meg. Ezen összegbe már be van tudva a régi épületek lebontásából kikerülő anyagok 3247 frt 05 krajczárban megállapitott érréke, mely anyagok vállalkozó rendelkezésére bocsáttatnak, illetőleg azokat vállalkozó ezen árban átvenni tartozik.

Ennél magasabb összegre rugó ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

5. Az ajánlatban kiteendő:

a) Az egységi árakra vonatkozó százalékban kifejezett árengedmény. Ez az összes munkákra egyben, de az egyes munkanemek szerint elkülönitve is tehető meg.

b) Ajánlattevő nyilatkozata arról, hogy az épitési terveket, az előméret-költségvetést, az általános és részletes feltételeket, valamint a helyi viszonyokat, nemkülönben a szerződési mintát ismeri és azok határozmányait magára már ajánlata beadásával mindenben kötelezőnek ismeri el.

6. Az ajánlati összeg öt százaléka mint bánatpénz Alsófehérvármegye házipénztáránál az ajánlat beadása előtt letéteményezendő vagy ajánlathoz csatolandó készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban. Az első esetben a letéteményezésről szóló nyugta az ajanlathoz csatolandó.

7. Az ajánlattevők közül az épittető bizottság illetőleg a vármegye közönsége tekintet nélkül az ajánlati összegre, szabadon választ. Egyenlő mértékü ajánlatok beadása esetén is fenn áll a vállalkozó szabadon való megválasztása.

8. Az ajánlatokhoz tartozó bánatpénzek a végérvényes határozat meghozatala után adatnak vissza.

9. Az épitkezés a bontási munka egyrészére és a nyugoti szárny alapozására kiterjedően folyó évi augusztus hó 1-én megkezdendő és az itt tekintetbe jövő munkák a földszinti magasságig folyó évi október hó végéig elvégzendők. A többi összes munkák 1900. évi október hó 1-ére kell, hogy teljesen elkészüljenek és felülvizsgálat illetőleg átadás alá bocsáttassanak.

10. Társas vállalkozás esetén vállalkozók kötelesek magok közül egyet kizárólagos képviselőül kijelölni és tartoznak a munkák előállitásából folyó minden kötelezettségük pontos teljesitéséért egyetemlegesen kezeskedni.

11. A vállalat köteles az összes kiviteli terveket és megrendeléseket saját költségén lemásoltatni illetőleg elkészittetni; nemkülönben a kiviteli müveletet a befejezés idejére összeállittatni.

12. Az épitkezés tervezete és költségvetése, az általános és részletes feltételek a nagy-enyedi kir. államépitészeti hivatal irodájában a kitüzött határidőig a rendes hivatalos órákban betekinthetők.

13. A beérkezett ajánlatok f. évi junius hó 5-ikén d. e. 10 órakor fognak a megnevezett irodában fölbontatni.

Az épittető bizottság határozata alapján.

Nagy-Enyeden, 1899 május hó 3-án.

Csató János,
kir. tanácsos, alispán.

Sz. 8831—899 alisp. 446. 2—2.

Pályázati hirdetmény.

Vajda-Hunyad rend. tan. városban a városi tiszti orvosi állás elhalálozás folytán megüresedvén, arra pályázatot hirdetek.

Felhivom mindazokat, kik ezen választás utján élethossziglan betöltendő állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883 évi I. t. cz. 1. és 9. §§-ban, nemkülönben az 1893 évi 80099 számu belügyminiszteri körrendeletben előirt minősitést igazoló folyamodványukat folyó évi **május hó 31-ig** bezárólag hozzám annyival is inkább nyujtsák be, — mivel a később érkezők figyelembe nem vétetnek.

Ezen állás javadalmazása: évi 800 frt fizetés, 125 forint lakbér. Ezenkivül betegek látogatásáért és orvosi vény megirásáért következő dijakat szedhet: a beteg lakásán személyenként 20 krt, az orvos lakásán személyenként 10 krt. A teljesen vagyontalan és munkaképtelen szegények dij nélkül gyógykezelendők.

Székhely: Vajda-Hunyad, hol szolgabirói hivatal, járásbiróság, telekkönyvi hatóság, adó- és postahivatal, m. kir. vasgyár, csendőrség, pénzügyörség és reál jogu gyógyszertár van. Közelében fekszik a kaláni meleg ásványfürdő.

Hunyadvármegye alispánjától.

Déván, 1899 évi május hó 2-án.

Hollaki Arthur,
alispán.

Közgyülési meghivó!

Az „*Economul*“ részvényekre alapitott hitelintézet és takarékpénztárnak t. részvényeseit a folyó **1899. Junius hó 9-én d. e. 10 órakor** Kolozsvárt saját helységében, Wesselényi Miklós-utcza 26. sz. a. tartandó rendkivüli közgyülésére alolirott igazgatóság tisztelettel meghivja az alapszabály 19. és 20. §§-okra való figyelmeztetéssel.

A közgyülés tárgyai:

1. Nagyságos és főtisztelendő Sarkadi Tihamér kanonok ur és több társai altal benyujtott s a megelőző rendes közgyülés határozata folytán kinyomatott s a részvényeseknek megküldendő alapszabály módositó tervezetnek valamint az arra vonatkozó igazgatósági javaslatnak együttes tárgyalása s azok felett határozathozatal nemkülönben a jelenléti jegyek meghatározása.

2. Az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak a már meglevő s módositandó alapszabályoknak megfelelő számu tagokkal alapszabályszerü választás utján leendő kiegészitése.

454. 1—1. **Az Igazgatóság.**

Sz. 540—1899. 451. 1—1.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött birósági végrehajtó ezennel közhirré teszi, hogy a deési kir. törvényszék 1898 évi 9497. számu végzése folytán dr. Nyerges Zsigmond ügyvéd által képviselt Beszkai Péter felperes részére Keresztszeghy Andor és neje alperes ellen 700 forint követelés és járulékai erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás folytán alperestől folyó év márczius hó 22. napján lefoglalt 1463 frtra becsült ingóságokra a Kolozsvár városi kir. járásbiróság VII 1453/98 számu végzésével az árverés elrendeltetvén, annak az alperesek lakásán Kolozsvárt Nagy-utczában leendő megtartására határidőül 1899. évi **május hó 24-ik napján d. e. 9 órája** tüzetik ki, mikor a biróilag lefoglalt butorok, zongora s egyéb ingóságok a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából végrehajtató követelését megelőző kielégittetéshez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéséig alolirt kiküldöttnél irásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdetménynek a biróság tábláján kifüggesztését követő naptól számittatik

Kelt Kolozsvárt, 1899 évi május hó 6. napján.

Pap Jenő,
kir. bir. vghjtó.

142, 215, 321—1899 452. 1—1.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-sa értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a Kolozsvár városi kir. járásbiróság 1899. évi VII. 37 és 40, 163 és 335 sz. végzése következtében dr. Weisz József kolozsvári ügyvéd által képviselt Schönmann & Singer czég javára Schvarcz Lipót kolozsvári lakos ellen 48 frt 58 kr. és 48 frt 58 kr és 48 frt 59 kr. és 49 frt 10 kr. és jár. erejéig 1899. évi január hó 17-én, február 10, márt. 8-án foganatositott kielégitési végrehajtás utján felülfoglalt és 819 frt 60 krra becsült szobabeli butorok és egyéb ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kolozsvár városi kir. járásbiróság 1898 évi VII 40_3, 163_2 és 334 sz. végzése folytán 37 frt 39 kr. tőke hátrálék, ennek folyó évi márczius 15-től 6 százalék kamatai és 10 frt 05 kr. költség a már fizetett 120 frt betudással 48 frt 59 kr. tőke-követelés ennek 1898 évi deczember hó 31. és folyó évi január hó 11. napjától járó 6 százalék kamatai, $^1/_3$ százalék váltódij és eddig összesen 17 frt 91 kr. és 21 frt 86 krban biróilag már megállapitott költségek erejéig Kolozsvárt — Szentegyház utcza 22. szám alatt — végrehajtást szenvedő lakásán leendő eszközlésére 1899. évi **május hó 20. napjának délutáni 3 órája** határidőül kitüzetik, és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, — hogy az érintett ingóságok az 1881 évi LX. trv. cz. 107. és 108. §§-sa értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felül foglaltatták és azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881 évi LX trv.-cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kolozsvárt 1899 május hó 6. napján.

Dupschek Ignácz
kir bir. vghajtó.

Legnagyobb nyeremény
legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona.

Az összes 50,000 nyeremény
JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben:

1.000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő		Korona
1	jutalom	600000
1	nyer. á	400000
1	„ „	200000
2	„ „	100000
1	„ „	90000
1	„ „	80000
1	„ „	70000
2	„ „	60000
1	„ „	40000
5	„ „	30000
1	„ „	25000
7	„ „	20000
3	„ „	15000
31	„ „	10000
67	„ „	5000
3	„ „	3000
482	„ „	2000
763	„ „	1000
1238	„ „	500
90	„ „	300
31700	„ „	200
3900	„ „	170
4900	„ „	130
50	„ „	100
3900	„ „	80
2900	„ „	40
50,000	nyer. és jut. összegben	**13.160,000**

A negyedik nagy magy. kir. osztálysorsjáték nemsokára ismét kezdődik és

100,000 sorsjegyre ujból **50,000** nyeremény

jut, vagyis az oldalt levő nyereményjegyzék szerint **az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.**

A **nyerési esélyek** tehát mint már általánosan ismeretes, **óriásiak.**

Összesen tizenhárom millió 160,000 koronát sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

egy millió korona.

Szives mielőbbi megrendeléseknél **eredeti sorsjegyeket** a tervszerü **eredeti árban** és pedig:

egy egész	I. o. eredeti sorsjegyet	6.—
„ fél	„ „ „	3.—
„ negyed	„ „ „	1·50
„ nyolczad	„ „	—·75

küldünk szét **utánvéttel,** vagy a **pénz előleges beküldése ellenében.**

A huzások után megküldjük tisztelt vevőinknek a hivatalos huzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig dijtalanul állanak rendelkezésre. A huzások a **magy. kir. kormány ellenőrzése mellett** nyilvánosan történnek és azoknál mindenki megjelenhetik.

Kérjük a **rendelményeket mielőbb,** legkésőbb azonban

f. é. május hó 18. és 19-éig

— mely napokon a huzás van, hozzánk b küldeni.

Török A. és Tsa.

a m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusitói

BUDAPEST, V., Váczi körut 4/a.

Sok és nagy nyereményt fizettünk tisztelt vevőinknek; rövid idő alatt körülbelül egy és félmillió koronát.

Rendelőlevél levágandó. **Török A. és Társa uraknak Budapest.**

Kérek részemre ..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget ..... frt (utánvételezni kérem. / postautalványnyal küldöm) A nem tetsző törlendő

Postos czim

254. 12—0

Saját termésü, tisztán kezelt Kis-Küküllőmenti asztali és rizling fajbor

kapható özv. PÁLFFY FERENCZNÉ — Ugron Borcsa vámos-udvarhelyi pinczéjében. 455. 1—3.

Értekezhetni lehet tulajdonosnővel Székely-Udvarhelyen.

Sz. 391—1898 453. 1—1.

Árverési hirdetményi kivonat.

A bhunyadi kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, Ginye Nyikuláj és társai végrehajtatónak Marosán Vonuti által képviselt kisk. Marosán Anna és társai végrehajtást szenvedő elleni 103 forint tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a bhunyadi kir. járásbiróság területén levő a pányiki 36. sz tjkvben A I. 2, 4, 6, 7, 10—26 rdsz. ingatlanok kisk. alp. egyketted rész illetményükre 307 forint 50 krban mint ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1899 évi junius hó 20 ik napján d. e. 10 órakor Pányik községben a községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 LX. t.cz. 170. §a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Kelt Bhunyad, 1899 évi márcz. hó 14. napján.

Gruber,
kir. járásbiró

KERÉKPÁROK!

125 FORINTTÓL * * * * 300 FORINTIG!!

Csakis elsőrangu és elismert minőségü gyártmányok.

Raktáron:

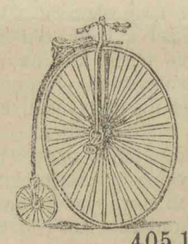

ADRIA
SCHLADITZ
PEUGOT
BEESTON

NORICUM
láncznélküli kerék!!
CHAMPION
PATRIA

405.10—* **kerékpárok!**

Continental-gummi erdélyrészi vezérképviselősége

Kényelmes fizetési föltételek.

Kerékpár felszerelések nagy raktára

Kerékpár-iskolámban,

a **torna-vivoda zárt kerthelyiségében,** mely a legkényelmesebben van e czélra berendezve, **a kerékpározást 2 frt** tandij mellett, a legrövidebb idő alatt bárki megtanulhatja.

Nagy mekanikai mühely. — Tüzemailirozás és nickelezés!

GROSZ FRIGYES

Nagyvárad Bazár-szoros. **Kolozsvár** Főtér. **Besztercze** Fa-utcza

---

Ny. Magyary Mihály nyomdájában Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.